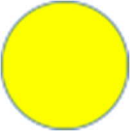

Digi-HTA-arviointi

Lokomat-kävelykuntoutusrobotti

TUOTTEEN NIMI JA KÄYTTÖTARKOITUS	
<p>Lokomat®-kävelykuntoutusrobotti on dynaamisella painokevennyksellä ja kävelymatolla varustettu laite kliiniseen kuntoutuskäyttöön.¹</p> <p>Laitteen käyttötarkoituksena on tukea juoksumattoharjoittelua potilailla, joilla on neurologisista lihaksiin tai luustoon liittyvistä häiriöistä johtuvia kävelyvaikeuksia.¹</p> <p>Laitteelle on US FDA:n (Food and Drug Administration) hyväksyntä ja CE-merkki. Se on luokan II lääkinällinen laite (lääkintälaitedirektiivi MDD 93/42/ETY).¹</p> <p>Laitteen valmistaja on Hocoma AG ja jakelija Suomessa Fysioline Oy.¹</p> <p>Yrityksellä on käytössä laatujärjestelmä ISO 13485: 2016¹</p>	
SUOSITUS	
Suosituspäivä	21.1.2020; Tietoturvan ja -suojan osalta 20.8.2020.
	<p>Laite soveltuu muun kuntoutuksen ohessa käytettäväksi. Laitetta on käytettävä koulutetun terapeutin ohjauksessa.</p>

ARVIOINNIN OSA-ALUEET	
Vaikuttavuus	<p>Laitteen käytöstä kuntoutuksessa on näyttöä monen erilaisen neurologisen sairauden osalta.^{2,3}</p> <p>Aivoverenkiertohäiriön^{3,4,5} ja alaraajahalvauksen^{2,3} akuutissa ja subakuutissa vaiheessa laitteen käytöstä on hyötyä silloin, kun sitä käytetään perinteisen kävelykuntoutuksen rinnalla.^{2,3,4,5} Osassa tutkimuksista laitteesta oli hyötyä vain vakavimmin vammautuneiden kohdalla.⁶ Näiden sairauksien kroonisessa vaiheessa laitteen käytöstä perinteisen kävelykuntoutuksen lisänä ei näyttänyt olevan hyötyä.^{2,3} Kun verrattiin pelkkää laitekuntoutusta perinteiseen kuntoutukseen ei tuloksissa ollut eroa.⁶</p> <p>MS-taudin kuntoutuksessa ei tullut esiin eroa perinteiseen kävelykuntoutukseen.³</p> <p>Parkinsonin taudin kuntoutuksessa laitteesta näyttäisi olevan hyötyä verrattuna perinteiseen kuntoutukseen, mutta kolmen kuukauden kuluttua kuntoutuksesta ero ryhmien välillä oli hävinnyt. Kun laitteen käyttöä verrattiin juoksumattoharjoitteluun, ei ryhmien välillä ollut eroja.⁷</p> <p>Tutkimusten perusteella laite ei korvaa perinteistä kuntoutusta minkään sairauden kohdalla, mutta sitä voidaan käyttää sen rinnalla.^{4,6,8,9} Tutkimusnäytön perusteella laitteesta on eniten hyötyä akuutissa tai subakuutissa vaiheessa ja vaikeimmissa vammoissa.^{2,3,6} Epäselväksi jää edelleen mikä on optimaalinen kuntoutuskerran pituus, kuntoutuksen intensiteetti tai kuntoutuksen kokonaiskesto.^{2,3,4}</p> <p>Muuta tutkimuksissa havaittua Laite voi keventää fysioterapeutin työtä.⁶</p> <p>Laitteen käyttöön on liitetty myös muita hyötyjä: suolen ja rakon toiminnan parantuminen, kivun lievittyminen, spastisuuden helpottuminen, kardiovaskulaariset hyödyt. Näyttö näistä vaikutuksista on vielä niukkaa.¹⁰</p>
Turvallisuus	<p>Vakavia vaaratilanteita ei ole raportoitu.¹</p> <p>Esiin tulleita haittavaikutuksia ovat olleet mm. ihopainumat, ihoärsytys, lihas- ja nivelkivut, rasituksesta johtuvat jännetulehdukset.¹¹</p> <p>Laitteen suunnittelussa on huomioitu mahdolliset turvallisuusriskit ja pyritty minimoimaan ne.¹²</p> <p>Laitteessa on hätäkytkin laitteen sammuttamiseksi, jos tapahtuu toimintahäiriö.</p>
Kustannukset	<p>Laite on investointina kallis¹, joten laitteen hankkivan organisaation on syytä arvioida käyttömäärät ja takaisinmaksuaika huolellisesti. Vuosittaiset huolto- ja ylläpitokustannukset ovat kohtuulliset¹.</p> <p>Laitteen käyttö voi vähentää fysioterapeutin työpanoksen tarvetta.¹</p> <p>Valmistajan/jakelijan teettämän kustannushyötyanalyysin perusteella laitteen käyttö olisi kustannuksia säästävä aivoverenkiertohäiriöiden jälkeisessä kuntoutuksessa.¹³</p>

Digi-HTA-arviointi

Tietoturva ja -suoja	<p>Arviointi perustuu valmistajalta saatuihin tietoihin¹⁴.</p> <p>Osa tietoturva- ja -suoja vaatimusten täyttämistä jää organisaation vastuulle. Sen on huolehdittava muun muassa laitteen turvallisesta integraatiosta verkkoonsa; laitteen käytöstä pois ottamisesta; varmuuskopiointien hallinnasta ja laitteen käytön valvonnasta sekä potilaiden biometristen ja muiden henkilökohtaisten tietojen käsittelystä vaatimusten mukaisesti.</p> <p>Laite on Windows-pohjainen, joten siihen voidaan soveltaa yleisiä Windows-ympäristössä käytettäviä toimenpiteitä. Esimerkiksi potilastietojen salauksessa voidaan hyödyntää koko levyn salausta.</p> <p>Organisaation tulisi analysoida omien tietoturva- ja -suoja-asiantuntijoiden kanssa tarvittavat vaatimukset ja kuinka ne toteutetaan. Organisaatio voi pienentää riskejä muilla toimenpiteillä, kuten sijoittamalla laitteen valvottuun tilaan, johon ainoastaan valtuutetuilla henkilöillä on pääsy.</p> <p>Laitteen liitettävyys pilvipalveluun</p> <p>Laitetta voidaan käyttää offline-tilassa. Valmistaja tarjoaa laitteen integrointia pilvipohjaiseen palveluun (HocoNet), mitä ei ole otettu huomioon tässä arvioinnissa. Jos tätä palvelua käytetään, hankintaa harkitsevan organisaation täytyy tehdä uusi arviointi.¹⁴</p> <p>Potilasturvallisuus</p> <p>Tietoturvan ja -suoja arvioinnissa ei ole arvioitu potilasturvallisuutta. Tässä arvioinnissa on oletettu, että hankintaa harkitseva organisaatio huomioi sitä koskevat vaatimukset toiminnallisissa vaatimuksissa.</p>	
Käytettävyys ja saavutettavuus	<p>Kuntoutettavalla voi olla erilaisia toimintakykyä rajoittavia tekijöitä, jotka liittyvät esimerkiksi näkökykyyn tai kuuloon. Arvioidessaan kuntoutettavan soveltuvuutta Lokomat-kuntoutukseen hoitavan lääkärin tulee ottaa huomioon valmistajan asettamat rajoitukset.¹</p> <p>Käytettävyys on kuntouttajan kannalta hyvä.¹</p>	
Muuta huomioitavaa tuotteen käytössä	<p>Laitteen käytön aloitukseen tarvitaan koulutus, jonka järjestää jakelija Fysioline yhteistyössä laitevalmistajan kanssa. Koulutuksen kielenä on suomi. Lisäksi jakelija tarjoaa tarvittaessa käyttäjätapaamisia sekä lisäkoulutusta ja konsultaatiota.¹</p> <p>Valmistaja tarjoaa ympärivuorokautisen huollon tukipuhelimen (englanniksi). Jakelija tarjoaa huoltopäivystyksen arkipäivinä.¹</p> <p>Tuote ei integroidu muiden ohjelmistoihin tai palveluihin. Tuotteen tallentama kuntoutusdata voidaan julkaista raporttina MS Excel-taulukkona tai PDF-formaatissa.¹</p>	
Viitteet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistajan täyttämä Digi-HTA, ei julkisesti saatavilla 2. Schwarz I. and Meiner Z. 2015. Robotic-Assisted Gait Training in Neurological Patients: Who may benefit? <i>Annals of Biomedical Engineering</i> 2015; 43(5):1260-1269. DOI: 10.1007/s10439-015-1283-x 3. Nam K. et al 2017. Robot-assisted gait training (Lokomat) improves walking function and activity in people with spinal cord injury: a 	

	<p>systematic review. Journal of NeuroEngineering and rehabilitation 2017;14:24. DOI 10.1186/s12984-017-0232-3.</p> <p>4. Mehrholz J. et al 2017. Electromechanical-assisted training for walking after stroke (Review). Cochrane Database of Systematic reviews 2017, Issue 5, Art.No: CD006185. DOI:10.1002/1465185.pub4.</p> <p>5. Bruni M. et al 2018. What does best evidence tell us about robotic gait rehabilitation in stroke patients: A systematic review and meta-analysis. Journal of Clinical Neuroscience 2018; 48: 11-17. DOI 10.1016/j.jocn.2017.10.048</p> <p>6. Lo K., Stephenson M. ja Lockwood C. 2017. Effectiveness of robotic assisted rehabilitation for mobility and functional ability in adult stroke patients: a systematic review. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports. DOI. 10.11124/JBISRIR-2017-003456</p> <p>7. Alwardat et al 2018. Effectiveness of robot-assisted gait training on motor impairments in people with Parkinson’s disease: a systematic review and meta-analysis. International Journal of Rehabilitation Research 2018; 41(4):287- 296. DOI 10.1097/MRR.0000000000000312</p> <p>8. HAS 2012. Accident vasculaire cérébral: méthodes de reeducation de la fonction mortice chez l’adulte. Argumentaire scientifique.</p> <p>9. Stroke Foundation. Clinical Guidelines for Stroke Management 2017, summary- Physiotherapy. Saatavilla https://informme.org.au/en/Guidelines/Clinical-Guidelines-for-Stroke-Management-2017 Luettu 26.9.2019</p> <p>10. Mekki M. et al 2018. Robotic Rehabilitation and Spinal Cord Injury: a Narrative Review. Neurotherapeutics 2018;15: 604-617. DOI 10.1007/s13311-018-0642-3</p> <p>11. Borggraefe I. et al 2010. Safety of robotic-assisted treadmill therapy in children and adolescents with gait impairment: A bi-centre survey. Developmental Neurorehabilitation 2010; 113(2):114-119. DOI: 10.3109/17518420903321767</p> <p>12. Valmistajan turvallisuusraportti, lyhyt versio. Ei julkisesti saatavilla.</p> <p>13. Kuntoutusrobotiikan kustannushyöty AVH-potilaiden kävelykuntoutuksessa. 19.9.2019 Nordic Healthcare Group. Saatavilla https://www.fysioline.fi/kuntoutus/kuntoutusrobotiikan-kustannushyoty/</p> <p>14. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin tietoturvan ja -suojan vaatimuskanta (PPSHP, Huoltovarmuuskeskus, Kyber-Terveys-hanke 2018-2019, Tampereen yliopisto Jari Seppälä). Saatavilla https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/ohjeet-ja-oppaat/sosiaali-ja-terveydenhuollon-hankintojen-tietoturva-ja Luettu 16.12.2019</p>
Arviointiryhmä	<p>Petra Falkenbach, erikoissuunnittelija, FinCCHTA</p> <p>Jari Jääskelä, tutkimusavustaja, OUSPG, Oulun Yliopisto</p>

Arvioinnin keskeiset osa-alueet

Pisteet	Vaikuttavuus	Turvallisuus	Kustannukset	Tietoturva ja -suoja	Käytettävyys ja saavutettavuus
2	Riittävä	Riittävä	Kohtuulliset	Riittävä	Riittävä
1	Lupaava, mutta tunnetaan puutteellisesti	Ilmeisesti riittävä, mutta tunnetaan puutteellisesti	Korkeat	Pieniä puutteita	Pieniä puutteita
-4	Huono tai tuntematon	Huono tai tuntematon	Kohtuuttoman kallis	Puutteita	Puutteita

Suositusasteikko

Kokonaispisteet	Selite
10	TUOTTEEN KÄYTTÖÄ SUOSITELLAAN Tuotteen käyttöä suositellaan, koska sen vaikuttavuudesta on vahvaa näyttöä. Turvallisuus, tietoturva ja -suoja sekä käytettävyys ja saavutettavuus ovat riittävällä tasolla. Tuotteen käyttöön liittyvät kustannukset ovat kohtuulliset.
9	TUOTTEEN KÄYTTÖÖNOTOSSA ON HUOMIOITAVA ASIA Tuotteen käyttöönottoa harkitsevan organisaation on otettava huomioon, että yhdellä keskeisellä osa-alueella on huomioitava asia: Vaikuttavuudesta on saatu lupaavaa näyttöä, mutta tietoa on vähän tai se on puutteellista. Turvallisuus on ilmeisesti riittävällä tasolla, mutta tieto siitä on puutteellista. Kustannukset voivat olla korkeita. Tietoturvassa ja -suojassa tai käytettävyydessä ja saavutettavuudessa voi olla pieniä puutteita.
7-8	TUOTTEEN KÄYTTÖÖNOTOSSA ON HUOMIOITAVIA ASIOITA Tuotteen käyttöönottoa harkitsevan organisaation on otettava huomioon, että kahdella tai kolmella keskeisellä osa-alueella on huomioitavia asioita: Vaikuttavuudesta on saatu lupaavaa näyttöä, mutta tietoa on vähän tai se on puutteellista. Turvallisuus on ilmeisesti riittävällä tasolla, mutta tieto siitä on puutteellista. Kustannukset voivat olla korkeita. Tietoturvassa ja -suojassa tai käytettävyydessä ja saavutettavuudessa voi olla pieniä puutteita.
5-6	TUOTTEEN KÄYTTÖÖNOTOSSA ON USEITA HUOMIOITAVIA ASIOITA Tuotteen käyttöönottoa harkitsevan organisaation on otettava huomioon, että neljällä tai viidellä keskeisellä osa-alueella on huomioitavia asioita: Vaikuttavuudesta on saatu lupaavaa näyttöä, mutta tietoa on vähän tai se on puutteellista. Turvallisuus on ilmeisesti riittävällä tasolla, mutta tieto siitä on puutteellista. Kustannukset voivat olla korkeita. Tietoturvassa ja -suojassa tai käytettävyydessä ja saavutettavuudessa voi olla pieniä puutteita.
≤4	HARKITSE VAKAVASTI ENNEN TUOTTEEN KÄYTTÖÖNOTTOA Tuotteen käyttöönottoa harkitsevan organisaation on otettava huomioon, että yhdellä tai useammalla keskeisellä osa-alueella on puutteita: Vaikuttavuuteen liittyvä tieto voi olla epäluotettavaa tai heikkolaatuista. Turvallisuudessa voi olla puutteita tai siihen liittyvä tieto voi olla epäluotettavaa tai heikkolaatuista. Kustannukset voivat olla kohtuuttoman korkeita. Tietoturvassa ja -suojassa tai käytettävyydessä ja saavutettavuudessa voi olla puutteita.